

SVOBODA GOVORA IN ZBOROVANJA LENINA PAPIRJU

BOJI ZA UNIČENJE DELAVSKIH
AKCIJ POOSTRENI NA VSEH
KONCIH IN KRAJIH

Sodniki zmerom na strani posedujocih
slojev, kar je naravno...

OBRAVNAVA V LONDONU, KY. — FAŠISTIČNE
METODE ZA RAZBIJANJE UNIJ

Citateljem tega lista je Harlan v Kentuckyju dobro znan. To je najbolj reakcionarna industrialna "kempa" v Zed. državah. Reakcionarna zato, ker so se delavci (premogarji) v Harlanu že leta in leta borili za svoje človeške pravice in bili v vsaki bitki zadušeni v krvi.

Zvezna vlada uvedla
preiskavo

V Harlanu ni veljalo življene premogarja niti penija, tako je pristopil v unijo. Zločinov nad njimi so družbe povzročile toliko, da je morala —



NORMAN THOMAS

hočeš nočes — na podlagi Wagnerjeve postave poseči vmes zvezna vlada. Kaj bo dosegia? Zelo malo. Kajti če hočejo delavci izboljšati svoj položaj, si ga bodo morali sami v Harlanu kot kjerkoli drugje.

Fašistične metode v "cvetju" Harlan ni edini kraj, kjer je fašizem do kraja adoptiran. Skoro v vsakem industrialnem konfliktu je napad na delavce toliko, da se je čuditi — delaveem... Le čemu poverjajo politično moč zmerom le svinjam sovražnikom...

Thomas za svobodo govora v New Jersey

Harlan ima svoj sloves, toda javnost upošteva, da je to južnaški kraj, kjer svoboda še ni bila nikoli upoštevana. Vse nekaj drugega je država New Jersey, ker velja za demokratično trdnjava. Zupan mesta Jersey City je podpredsednik demokratske stranke. Mesto Newark v isti državi je prav

Nelogični Poljaki

Na Češkem je kakih 90,000 Poljakov. Vlada v Varšavi zavreva zanje avtonomijo. Na Poljskem je kakih 7,000,000 Ukrajincev. Kdor izmed njih se bori za avtonomijo, ga zavpro.

Pridite na piknik

ki se vrši v korist

"Proletarca"
v nedeljo 12. junija

pri Keglu v Willow
Springsu.

MEHIŠKA REPUBLIKA SE NE PODA



Lazaro Cardenas, predsednik republike Mehiko, na levi na tej sliki, je izvršil s pomočjo državnega zboru najdržnejši čin v zgodovini svoje države, ko je proglašil oljna polja za kolektivno posest. Odmed je bila "revolucija", ki so jo financirale ameriške in angleške oljne družbe. Cardenas je s pomočjo mehiškega delavstva zlahka zadušil.

Z DELAVSKE FRONTE

Morrison prerokuje konec CIO

Frank Morrison, tajnik Ameriške delavske federacije, pravi, da je napredovala že na 3,570,000 članov, dočim bo po njegovem mnenju CIO kmalu propadla. Najbrže hvali dan pred večerom.

Zakon o mezdi mora biti enoten

Esekutiva AFL se je izjavila za odobritev zakona, ki določa minimalne mezde in maksimalni delavnik, pod pogojem, da bo veljaven v vseh Zed. državah.

LaFollettova stranka

V polemici o novi stranki wisconsinskega guvernerja Ph. LaFollette sta se izrazila proti nji — vsled pomanjkljivosti njenega programa, obe vodilni socialistični frakciji v tej deželi.

Konvencija L. P. v Illinoisu

Illinoiska delavska stranka bo imela svojo konvencijo ta mesec.

"Revolucija" v Mehiki zadušena

"Revolucija", ki so jo v Mehiki na nagloma podvzete angleške in ameriške oljne družbe, je bila zlahka zadušena, ker je vse ljudstvo z vladom.

Veliko spominško slavlje

Dne 30. maja se je vršilo v Chicagu spominško slavlje za žrtvami, ki so pred letom padle v jeklarski stavki v South Chicagu. Udeležilo se ga je kakih 15 do 17 tisoč oseb.

Napredek unij

Iz poročil o konvencijah unij, ki so se vrstile v tem letu, je razvidno, da so vse napredovali, neglede, ali pripadajo CIO ali k AFL.

Pod vodstvom CIO se je najbolj razvila unija avtih delavcev (United Automobile Workers of America). V drugi polovici prošlega leta je imela blizu milijon dolarjev dohodka. V kampanjskem skladu CIO je prispevala nad \$80,000.

Ta unija je edina v CIO, ki je resnično napredovala. Ima kakih 5000 lokalov in nad četrto milijono članov.

Avtina industrija je ena naj-

večjih v Zed. državah. Lani in predlanskem so jo oglašali, da vodi ona pot v novo blagostanje. V resnici so to kupčiško manijo ustvarili agenti. Prodali so nič koliko avtov, a potem, ker jih ljudje niso mogli plačati, so jih tirjali nazaj.

Toda unija avtih delavcev vzlič temu napreduje. Ima že kakih 400,000 članov, nevključišči one, ki jih je dobila pri Fordu.

Lani je unija avtih delav-

Kanadčani ustanavljajo svojo podporno organizacijo

V naseljini Kirkland Lake v provinci Ontario so Slovenci ustanovili leta 1933 podporno društvo, katerega začetne črke so S. K. P. D. V petih letih je imelo \$10,534.75 dohodkov in \$5,571.14 stroškov. V tem času je izplačalo 142 bolniških nakaznic, 9 operacij, 7 porodnih nagrad in 5 posmrtnin. Društvo je "brezpolitično", kadar poroča njegov tajnik G. Medosh v Glasu Naroda z dne 2. junija. Pravi, da je dobilo poslovno pravico v vsi Kanadi in da sprejema člane neglede na narodnost. Zdaj so na površju Slovenci. Ako bo društvo postalno gmotno močna ustanova, je možno, da pride s časoma na vrh kaka druga narodnost.

Federacija SNPJ v Penni za boj proti fašistični nevarnosti v starem kraju

Od predsednika federacije SNPJ, zapadni Pennsylvaniji, A. Čipčiča, smo prejeli dopis, v katerem federacija apelira na vse druge slovenske organizacije, kako podveti skupno akcijo v pomoč staremu kraju (Sloveniji), da se jo otme pred fašistično nevarnostjo, ki ji preti iz severa in juga. Dopis ne navaja še nikakega načrta, ampak le predlog za skupno konferenco, in pa namen konference. Poziv je bil napisan pri "Napreju". Ker je bil poslan v objavo vsem slovenskim listom, ga priobčujejo v izčrpu. Naslov predsednika A. Čipčiča je Library, Pa.

Norvežani v pomoč Španiji

Norvežki delavci so zbrali 900,000 kron v pomoč lojalistični Španiji.

Tekma za kontrolo nad municipijsko industrijou

ŠKODOVE TOVARNE IN GEOGRAFIČNA LEGA
ČEHOSLOVAŠKE REPUBLIKE TEMELJNI
VZROK HITLERJEVIH TEŽENJ

Pretvez zmerom dovolj

Milan Hodža je nedavno izjavil, da so Nemci na Čehoslovaškem svobodnejši gospodarsko, kulturno in politično, kot pa Nemci v Nemčiji. To je resnica. Vzlič temu se Hitler-pričuša, kako hudo mu je za njegove "zasužnjene" brate.

Mala, toda bogata dežela

Hitlerju kajpada ni za "svobodo" Nemcov na Češkem. Njegov cilj je osvoboditi Čehoslovaško republiko in je prepričan, da ga bo dosegel. Kajti Čehoslovaška je most, ki ga Hitler absolutno rabi, ako hoče nadaljevati s svojo ekspanzijo v centralni Evropi in protizvezdu.

To je vzrok, čemu so Francija, Anglia in Rusija pripravljene braniti Čehoslovaško.

Ne le, da je to dežela pridnega naroda, ampak je tudi ena najbogatejših na svetu.

Evangelij topov

V Nemčiji trdijo, da so topovi boljši nego maslo. Čehoslovaška ima v izobilju masla in — topov. Škodove municipijske tovarne so bile ponos celo starokopitne Avstro-Ogrske. Ako si Hitler vzame Češko, pridobi s tem tudi Škodovo municipijsko industrijo. Dalje vse druge industrije na Če-

škodovem statutov in programa Mednarodne strokovne zveze. Razgovori niso uspeli, kot trdi poročilo internacionale za leto 1934-35, ker ni bilo mogoče dočiti vprašanja mednarodne enotnosti od čisto političnih prizadevanj.

Predzgodovina.

VII. mednarodni strokovni kongres l. 1936. v Londonu je v stik z deželnimi centralami v stik z deželnimi centralami strokovnih organizacij v Ameriki, Avstraliji, Novi Zelandiji, na Daljnem vzhodu, v U. S. S. R. in vsemi ostalimi internacionali priključenimi deželnimi centralami ter začne razgovore v pravcu vzpostavitev strokovne enotnosti, za katere se je internacionala prizadevala že tudi dotlej.

Mednarodna strokovna zveza je poskusila, da pride do pogodanj z ruskimi strokovnimi organizacijami kmalu po vojni. L. 1923. je bil izvršni odbor internacionale pooblaščen, da se pogaja z Rusi na (Nadaljevanje na 5. strani.)

'NOVA CIVILIZACIJA'

"Tisoč ubitih v Kantonu na Kitajskem. — 800 ubitih v Valenciji in Barceloni."

Tako se glase poročila dan za dan.

Tri "lačne" velesile, ki uganjajo ta grozodejstva nad civilnim prebivalstvom, pravijo, da se bore za ohranitev civilizacije.

V resnici je to, kar počno, barbarizem brez primere.

Brutalnosti, ki jih uganjajo v Španiji in na Kitajskem, so največji zločin nad civilizacijo, kar jih pozna moderna zgodovina.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROCNIŠINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75, za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka, popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslov Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz.
Business Manager: Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager: Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

Z nami ni ničesar narobe

Delavsko gibanje med ameriškimi Slovenci je proporčno jače kot med katerim koli drugim narodom v tej deželi. Stara prislovica je, da je med slovenskimi delavci težje dobiti skebe kakor med Američani, Nemci, Hrvati itd. In prav tako znano je, da so naši ljudje agitatorji, ki se ne ponujajo v nikakršne službe v unijah. Delajo zanje brez odškodnine.

V sreči strank smo v povojni dobi storili več kot vse druge federacije skupaj. Drugih danes sploh ni — kar ni nam — ampak drugim narodnostim v sramoto. Cemu sploh treba krize v takih bogatih deželah, kakor je naša, če bi bile vse narodnosti v delavskem gibanju povprečno enako močne, kakor je naša! Imamo glasilo, imamo pravomajsko revijo, imamo koledar, imamo knjigarno, imamo svoj dom — torej čemu vprašavati — "Kam drvimo". Mi delamo za pokret, in ker delamo, ne moremo nikam drveti.

Gonja proti zamorcem

V Chicagu so zalotili nekega črnca, ki je ubil kakih pet žensk, potem po kih je posilil. Zivina v človeški podobi. Ni pa pravljivo, ko je časopis o njegovih izpovednih venomer poročalo, da je črnec. Kadarkoli ima opravka z drugimi sličnimi zločinci, nikoli ne poudarja, "belopoltnič je to in to storil."

Zamorec je kajpada hudo. Kajti "gorila", ki ti ubije kar pet belopoltih žensk v raznih krajih dežele, je zver, ki ni nikomur v ponos in nihče je ne more zagovarjati. A črnici vzlič temu upravičeno vprašujejo: "Zakaj zmerom navesti v časopisih pleme in ga poudarjati samo kadar je zločinec naše polti?"

Morilec in posiljevalec belopoltih žensk je bil nešteto-krat označen, ker je pač zločinec. A med zamoreci so tudi tako dobri ljudje, na katerih bi bila naša dežela lahko ponosna. In tudi je. Črnci so služabniki. Nešteto-krat so tvegali življenja — zase — ampak za svoje goščenje. Nešteti črnci so tvegali vse v rešilnih akcijah za belopoltniče, o katerih vedo, da jih hrane. Zamorec William Brantley v Chicagu je našel denarno listnico. Vrnil jo je lastniku v vso gotovino. "Provizija je odločno odklonil in lastnik — Irec — se je čudil, kako bi mogel biti niger tak počtenjak. Niso črnci krivi, da so v nadležu sebi in drugim v tej deželi. Zanje je v Afriki dovolj kruha in prostora. Toda sem so jih navozili siloma za sužnje, morali so gратi kot sužnji, in zdaj jih še zmerom blatio kot da so sužnji in divjaki ob enim.

Hudi župani

Podpredsednik demokratske stranke je ob enem županu mesta Jersey City. Demokrat — toda Hitlerjev v Mussolinijeve sorte. Takih županov je v Ameriki mnogo. Eden izmed njih je Johnstownski župan Daniel J. Shields. Zadušil je stavko daj kaj. Pred nekaj tedni je prišel Shields v zadrgo. Kajti CIO je iztaknil, da so ga gospodje od Bethlehem Steel podkupili. Pozvan je bil na zagovarjanje radi poštenja, kar za takoj vplivnega moža ni bilo prijetno. Ljudje pa so imeli priliko izprevideti, da "priatelji reda in mira" so za "mir in red" le ako so plačani zanj.

Ali je Rusija v zvezi s Kitajsko?

Ni. Enostavno iz razloga, ker je Kitajska vzlič svoji ogromnosti prešibka, da se bi jo katerakoli država hotela za zaveznico. Ko se je lotila Japonska, jo je zapustila vsa liga narodov. A vzlič temu se brani. Pomagajo ji Zed. države, Anglija in Francija. Največ pa Rusija. Vests o zvezi med Rusijo in Kitajsko pa ni mogla biti resnična, ker bi to pomenilo vojno med Sovjetsko Unijo in Japonsko. Mnogi časopisi v Ameriki so priobčili "zvezzo" med Rusijo in Kitajsko z naslovi preko cele strani. Naslednji dan, ali pa dva dni pozneje, so jo zanikali z malim naslovom v petih vrsticah. Taka je svoboda tiska. Kdor hoče, jo lahko izrablja in laže v njenem imenu.

"Priatelja se spozna v nesreči"

Dokler čehoslovaška ni bila v nikaki nevarnosti, jo je pustila Poljska v miru, Rumunija in Jugoslavija pa sta ji zagovarjali priateljstvo, ki ga ne more ničesar razmajati. Zdaj, ko ji je priateljstvo resnično potrebno, sta se ohladili napravi ob drugi članici male antante, ker se bojita za svojo kožo, ali pa ker priateljstvo morda ni bilo iskreno.

Čehoslovaška je v zavezništvu s sovjetsko Unijo. Toda Rusija ji more na pomoč v slučaju vojne samo preko Poljske, ali pa Rumunije. Francoski diplomati so poljsko in rumunsko vlado vprašali, da li bi Rusiji pastile kako pomoč čehoslovaški preko svojih mej. Poročajo, da je Poljska odgovorila, da bo Rusom zabranila pot preko Poljske z oboroženo silo, in enako se je glasil odgovor iz Bukarešte. Ako hoče torej Rusija držati pogodbo, mora iti najprvo v vojno s Poljsko in Rumunijo, predno bi mogla doseči napadenje čehoslovaško in ji priskočiti v bran, če ne bi bila v tem času čehoslovaška že premagana. Kajti Poljska ima eno najboljših armad v Evropi in je skupno z nemško armado mogočna vojna sila. Bodenost neodvisnosti čehoslovaške je torej vsled teh neugodnih okolščin, kako v temi, posebno ker se tudi na pomoč Francije in Anglije ne more dosti zanašati.

DIKTATOR, KI NE POTREBUJE POLICIJSKE PROTEKCIJE



Ko je potovel Mussolini v Nemčijo, je bila v njegovo varstvu mobilizirana ogromna armada, skoraj vojakov ob vsi proggi, po kateri se je vozil. Enako, ko je bil Hitler v Italijo. Toda Jožef Stalin potuje po Rusiji brez izrazitega policijskega spremstva. Gornja slika dokazuje, da se giblja varnejše, kot prej omenjeno.

na fašistična diktatorja. Toda Rusi so mojstri ne samo v atentati, ampak tudi v obrambi pred atentati. Bilo bi ikeda, če bi kdo Stalina smrtno zadel. Zato ga protektirajo, toda ne s tolkinim pompon, kakor sta protektirana Mussolini in Hitler.

Demokracija in socializem

(Iz "Vzajemne Svobode")

Nedavno je pod tem naslovom izšla v Amsterdamu v založbi Allert de Lange 345 strani obsegajoča knjiga A. Rosenberg, bivšega profesorja zgodovine na berlinski univerzi.

Pisatelj obravnava demokracijo in njeno razmerje do socializma oziroma marksizma v dobi veliki francoski revolucije, pred in po svetovni vojni.

Navaja mnogo Marxovih in Engelsovih misli o njej in spreminjajoče se stališča prve, socialistične in komunistične internacionalne do nje, pove pa tudi mnogo svojih misli, s katerimi se vedno ne strinjam. Vsekakor pa je zbral Rosenberg mnogo gradiva, ki daje veliko pobude za jasnejšo presojo demokracije in socializma Danes hočemo povedati glavne, bistvene misli njegovega dela:

"Nova meščanska demokracija s čudovito stabilnostjo se same po sebi ni v zgodovinskem življenju Temveč demokracija je vedno določeno politično gibanje, ki ga nosijo do določene družbene sile in razredje, ki se bore za določene cilje. Demokratična država je torejista država, v kateri vladajo demokratično gibanje.

Demokracija kot politično gibanje se deli najprej na socialistično in meščansko demokracijo. Socialistična demokracija stremi po samovladni množici, pri čemer naj bodo družbeno važna produkcija sredstva v rokah splošnosti. Tako demokratično gibanje predstavljajo socialistične stranke 19. in 20. stoletja. Doslej socialistična demokracija še v nobeni državi ni uresničila vseh svojih ideom. Meščanska demokracija je prav tako za to, da odločajo ljudske množice, vendar brani neokrnjeno privatno lastnino. Meščanska demokracija je osvojila vso oblast že v mnogih državah. Ta demokracija v sebi ni enotna, temveč nastopa v štirih različnih oblikah:

Prva je takozvana socialna demokracija (ne v pomenu stranke), ki tudi varuje privatno lastnino, vendar hoče oblast delovnih množic v državi, ki naj nastopa proti fevdalni in kapitalistični gornjni plasti. Druge tri oblike meščanske demokracije odklanjajo v nasprotju s socialno in socialistično demokracijo razredni boj in streme po sporazumu ali nemem izvrševanju med kapitalisti in delovnim ljudstvom. Ta kompromis hoče dosegodi bodisi na imperialističen bodisi na liberalen način.

Imperialistična demokracija hoče z veliko imperialno politiko ustvariti sredstva za izenačenje nasprotij med podjetniki in delavci. Značilna za to politiko je Velika Britanija. Liberalna demokracija (ne mislite pri tem na liberalce v "slovenskem" pomenu besede!) pa hoče nasprotno ravno odpraviti vsako nasilno politiko in z mirom in svobodno konkurenco, z gospodarskim, zadržnim in prosvetnim napredkom ljudi najti tudi kompromis

razred pristaja na politične kompromise z delavskim razredom in ta sporazum je odvisen od volje in moči obeh. Vprašanje pa je, kateri kompromis je res kompromis. Ako ima kapitalizem za seboj tudi vso vojaško in policijsko oblast, potem o kakem kompromisu ni govorja. Kajti v tem slučaju je vsa oblast dejansko v rokah "gornjih desetisočev".

Zanimivo posebno za danšnji čas je pisateljevo razglabljanje o demokraciji in nasilnosti. Premnogi so zmotnega mišljenja, da demokracija ne sme uporabiti nasilnih sredstev proti nasprotniku. Ta zmotnost se je razširila radi tega, ker se nestrošne preradi razburajo, zato vendar že ni ta ali ona demokratična država "udaria", kakor da je "udarjanje" vedno na mestu in modrost vseh modrosti. Rosenberg pravi:

Kakor vsako politično gibanje je tudi demokracija uporabljala najrazličnejša sredstva za uresničenje svojih ciljev. Zgodovina francoske demokracije je od leta 1789. do 1871. dobesedno s krvo pisana. Demokrati Amerike so vojevali največjo državljansko vojno vseh časov, da so utrdili demokratično državno obliko. Demokrati Švice so pred 1. 1847. prodrljali in se uveljavili z brezobzirno uporabo nasilja v konfliktih kakor v državi... Zgodovina torej uči, da je demokracija pač po okolčinah v vsaki posamezni deželi in v dočasnem obdobju uporabljala nasilne ali nenasilne metode."

Končno pravi politično gibanje je tudi demokracija uporabljala najrazličnejša sredstva za uresničenje svojih ciljev. Zgodovina torej uči, da je demokracija pač po okolčinah v vsaki posamezni deželi in v dočasnem obdobju uporabljala nasilne ali nenasilne metode."

Končno pravi avtor te zanimive knjige, da ne moremo govoriti o nikakem propadu ali zatoru demokracije. Zgodovina uči, da propadajo nekatere oblike demokracije, da se pojavi nove, zrele.

Knjiga se konča s to-le ugotovitvijo:

"Končno uči zgodovinska raziskava, da ni v sedanji krizi propadla niti ena demokratična država, ki je to bila že pred 1914. letom. Kjer demokratična samouprava ni bila dekretrirana mehanično s proklamacijo republike ali splošne volilne pravice, temveč je zrasla zgodovinsko iz življenja in bila ljudstva, tam je povsod pokazala velikansko odporno moč. V novi dobi še ni bila poražena nobena resnična demokracija."

Math Skriner umrl

Chicago. — Tu je 6. junija umrl Math Skriner, bivši član klubu št. 1 JSZ in dolgoletni naročnik Proletarca. Podlegel je raku. Bil je član društva Narodni Vitez SNPJ. Njegova soprona mu je odločila cerkven pogreb. "Pokojnik je bil med vojno v ameriški armadi, pred tem pa največ v kovinskih rudnikih po zapadu. Rojena je bil v Senožetih pri Kamniku. "Proletarec" je izgubil z njim zvestega naročnika in klub št. 1 iskrenega prijatelja.

Vojne pesmi, kakor pijačne pesmi, trezni ljudje redkokdaj pojejo. — "A. G."

Japonska armada na Kitajskem ima velike težave



Vojna ni igrača niti s Kitajci. Japonci so to izkusili v polni meri. Gorje je rinka ko japonski vojaki odnašajo z bojišča svoje mrtve in ranjene tovariške.

Dr. Paulich dobil novo promoviranje

Dentist dr. Frank Paulich je zdaj ne samo dentist nego tudi zdravnik za bolezni na čeljuških. To promoviranje je dobil 8. junija na univerzi Loyola, kjer je nadaljeval s študijami. Njegov novi titel, ki ga je dobil od predsednika univerze na upeljavi graduantov, je "Master of Dental Surgery". Dr. Paulich ordinira na 2125 S. 52nd St., Cicero.

"Queen Mary"

Ogromni moderni parniček "Queen Mary", last družbe Cunard White Star, je v treh letih prevozel samo v svojem tretjem razredu 38,000 potnikov. Tretji razred je najcenejši, a v vzhodni temu nudi na tem parničku potnikom ves potrebnikom komfort. V III. razredu je prevozila kak tisoč potnikov več kot v dražjem kabinskem razredu in lani vsega skupaj 5000 potnikov več kakor leto poprej.

Tudi "nepristna" lurška voda je pomagala...

Mariborska "Delavska Politika piše":

"Lurško" vodo sta prodajala. Iz Banske Bistrice na Slovaškem poročajo, da so začutili dva krošnjarja, ki sta izrabljajoč ljudsko neumnost, prodajala po vseh čudežno "lurško vodo", za katere so se ljudje kar trguje. Knjiga se konča s to-le ugotovitvijo:

"Končno uči zgodovinska raziskava, da ni v sedanji krizi propadla niti ena demokratična država, ki je to bila že pred 1914. letom. Kjer demokratična samouprava ni bila dekretrirana mehanično s proklamacijo republike ali splošne volilne pravice, temveč je zrasla zgodovinsko iz življenja in bila ljudstva, tam je povsod pokazala velikansko odporno moč. V novi dobi še ni bila poražena nobena resnična demokracija."

Pod vodstvom M. S. Ekorovicha odpotuje dne 15. junija s parnikom Aquitania, Cunard White Star liniji, velika skupina Slovencev. Mr. Ekorovich naznana, da bo imela v Ljubljani in v Beogradu sijajen sprejem. V Beogradu bodo člani te skupine tri dni gostje mestne občine.

Drugo skupino potnikov bo vodil Jacob Zupan. Odpotuje na istem parniku istega dne. Sprememba mora prati. La Salle, III. — V našem mestu so delavske razmere resnično slabe. V tovarni Westclox, kjer je delalo do tri tisoč ljudi, je bilo veliko odslovljivih. Tisti, ki so še zaposleni, delajo največ le tri dni po 6 in pol ure na dan. V drugih tovarnah ni nič boljše. Ne vem, doklej bo to šlo. Izprememba bo moralna prati. Ne vemo pa, kakšna bo.

Poročevalc.

KLUB ŠT. I JSZ vas vabi na PIKNIK v Willow Springs.

Igral bo Gorškov orkester in pevske točke predvajal kvartet - obo iz Springfielda, III.
 Tri nagrade v gotovini. **Ves prebitek gre v korist "PROLETARCU".**

V slučaju slabega vremena bo zabava v Slov. del. centru, 2301 So. Lawndale Ave.

ANGELO CERVENIK:

V VERIGAH

(Nadaljevanje)

Stopal je mimo častniškega zobra. Očital je trenutek, da bi pogledal svoje prijatelje — toda nikdo ni prenesel njegovega pogleda. Vsi so sklonili glave k tlu. Tudi divizionar.

Zasmilili so se mu.

"Reveži," je šepnil.

Tedaj je vendar stopil preden divizionar in ga vprašal: "Ali veste, kaj se ima danes zgoditi?"

"Gospod, vprašujete očivno, ker ste v zadregi."

"Obsodbo so vam prečitali že danes zjutraj?"

"So."

Pristopil je k Thamu čokat in mu je odstrigel zvezdo na levi in na desni strani ovratnika, kajti Tham je bil tudi degradiran. Tham se je nasmehal in pogledal vprašajoče pl. Konjika. Divizionar je dobro razumel ta pogled, a vprito teh oči je bila njegova glava tako prazna, da je zaman tavil, iskačoč oporišča svojemu duševnemu življenju, ki je ležalo v njem kakor pošastno oblikovan, raztrgani, po širokem nebu podeči se oblaki.

In zopet je Tham ponovil: "Reveži!"

"Gospod," stopil je bliže k divizionarju, "prosim vas, nopravite konec komediji!"

"Konec!" je zapovedal obrnen proti poveljniku dvanajstoricu.

Moštvo je stalo že vedno tih, nepremično, ker ni ničesar slišalo, a nagonko je razumele in slutilo, da je on v premoci. Videli so, kako so sklonili glave vsi tisti, ki so stebri sistema. In — ali nismo mi tudi stebri sistema? so se plaho vprašali. Mnogo jih je odgovorilo, mnogo jih je pa šlo preko prvega vprašanja na drugo: Kaj pa moja žena, moja mati? Tako je bilo tisto važno vprašanje pri mnogotekih že pri slabotnem porodu ubito.

Tudi on je imel mater. Celotna mater, ki je živel za nekaj let edino od njegove podpore. Ljubil jo je — pa je šel vseeno preko ne k cilju, kajti vedel je, da on ni rojen za svojo mater, ampak milijone mater in zato je zahteval od svoje mater, da postavi sebo na eno stran tehnice, dve sto ali še več mater, in morda še enkrat takole otrok na drugo stran, da vidi in spozna, če ni bilo njegovo dejanje edino pravčino in absolutno dobro. Če bi tega ne znala, tedaj bi moral iti mirno mimo nje. Gledal je tistih desetisoč ljudi in zavedal se, da misli morda samo sto ljudi med tistimi desetimi tisoči, kajtor on misli. A vsi, ki so si znali dati odgovor na tisto prvo vprašanje ne samo z mrtvimi besedami, ampak z resničnim, v kri in meso prešlim doživetjem, so občutili, da so postali v tistem trenutku ljudje, in vedeli so natanko, kakšno

mora biti, in kakšno bo od tega trenutka dalje njihovo življene.

"Vršite svojo dolžnost," je zapovedal divizionar ostro.

Poročnik Kapussi, poveljnik dvanajstoric, je komandiral: "Laden, la-det!"

Vojaki, ki so izvrševali to povelje tako natanko, kakor bi bil en sam mož operiral s puško, so v tem trenutku popolnoma odpovedali. Enemu je padla celo puška iz rok.

"Zavezite mu oči!" je zaroven razajaran pl. Konjik.

"Prosim, ni potrebno," je odgovoril Tham.

Možje so nabijali puške z naboji in tistega nesrečnega mečkanja ni hoteli biti konec. Divizionar se je ves razjarjen vrtel sem ter tja, častniki so gledali v tla. Moštvo se je smejalo, deloma mrmlalo, nekateri pa so se zagledali v obraz Thamu in nič niso ne videli, ne slišali.

Končno je vendarle uspel dvanajstoricu, nabiti puške, in ko je na povelje prva vrsta sklopila in s puškami namerila, je stal Tham mirno, gledal je v cevi in računal, kam katera meri; dve sta gledali naravnost v njegove oči. Videl je vizirno črto, ki je peljala od njegovega očesa preko rožička na koncu cevi in vdolbine na početku cevi naravnost v desno oko vojaku, ki je meril.

Vojaku je puška omahnila. "Strahopeti, strahopeti!" je tulil divizionar.

"Napravite vendar konec," je zakričal star vojak na desni strani kareja, "napravite konec, mrhe!"

"Ogenj!" je kriknil z visokim glasom Kapussi.

Tham je zaprl oči.

A zaman, kajti niti en strelični počil.

Tham je odpril oči in pogledal na množico, ki se je zgornila iz vrst v velik klopčič in pomešala v svojo sredno divizionarja in zbor častnikov.

"Mir — mir — mir — red!" so vpili preplašeni častniki. Brezuspešno. Zver je divjala v široki masi, in masa je osredotočila vse svoje sile proti sredini. Zver je stiskala svoje kremlje v grozeče maščevalne pesti in silia z besnim tuljenjem v sredo, kjer je bil častniški zbor. Nekoliko stojih je že zbežalo v bližnje gozdove.

"Mir — mir — red!"

Zaman! Potopila so se proča povelja v morju sovraštva.

"Bratje!"

Klic se je razlegal preko črnega mrvljijača kakor tenki glas zvona, in masa je umolknila.

"Bratje," je ponovil glas, "naše rdeče zastave so rdeče izljubezni, porojene v krvi in

* "Nabijte puške!"

solzah! Naše rdeče zastave ne pomenijo sovraštva, one so simbol naše žrtve! In, bratje moji, ne umejte me napačno ob moji poslednji urri — stopite v kare!"

Stopili so, kakor so stali, vso okameneli so zrili v človeka, ki je stal na sredi in govoril:

"Bratje, nikdo med vami ne more ustreliti. Glejte, vidite te brezove naokoli! Ne bo minilo pet minut in od tam bodo sipale strojnice med vas smrt, in mesto enega edinega življenja, bo tisoč mrtvih. Bratje, resnično vam pravim, če bi vashi tisoč življenj moglo rešiti dvatisoč drugih, tedaj bi dejal: Umrite! Pozdravljeni, bratje, še pride čas!"

Obrnil se je proti častniškiemu zboru in zavpil z zvenecim glasom:

"Šest častnikov — v vrsto!"

Stopilo je šest mladih častnikov.

"Dvignite puške!"

Dvignili so puške.

Stopil je dvajset korakov pred nje in pogledal šestorico, ki je delala kakor obsedenata. Gledal jim je v oči in zapovedal mirno — tako mirno, da ni bilo mozga, ki bi ga ta mir ne zbedel v dno možgan:

"An — Feuer!"

Šest pušk je počilo, šest krogel je predrio glavo na čelo, ravno med očmi. Zvrnil se je in šest častnikov je padlo onesmoglih na tla. V tistem trenutku je plaval visoko v zraku ruski zrakoplov.

Spustil se je predrzno nizko in zagnal bombo, ki se je razpočila z grozovitim pokom. Razbeliali so se v gozdove na vse strani.

On pa je ostal sam sredи širine poljane, nad njim plavo nebo, pod njim rjava zemlja.

* Nastavite puške — sprožite!

KONEC.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

VI. IZKAZ

Rock Springs, Wyo. Frank Grum 50c. (Poslal John Jereb.)

Cleveland, O. Avgust Komar \$2; Anton Jankovich 75c, skupaj \$2.75. (Poslal Anton Jankovich.)

Strabane, Pa. Po 25c: Tony Sušnik, Joe Samsa, John Zigman, Jacob Pavčič, Tony Lesnikar, Joe Zupančič, Frank Pogorečnik, Joseph Suštaršič, Frank Samsa, Justin Martinčič, John Lajevec, Tony Strajner, Marko Tekavec, Joe Sekinc, Ignac Tomšič, Andrej Posega; Frank Mikec 10c, skupaj \$4.10. (Poslal Jacob Pavčič.)

No. Chicago, Ill. Mary Spacapan \$1.00.

Nokomis, Ill. Antonia Rak 50c. Bridgeport, O. Klub št. 11 JSZ \$5; Joseph Snay \$1, skupaj \$6.00. (Poslal Joseph Snay.)

Detroit, Mich. Katie Štimac \$1.00. Johnstown, Pa. Andrew Vidrich \$2.70.

Chicago, Ill. John Rayer 50c; Anton Zaitz 20c skupaj 70c.

Little Falls, N. Y. Elizabeth Pe-

Sygan, Pa. Lovrenc Kavčič \$2.20.

Cicer, Ill. Frank Florjancich \$1.

Skupaj v tem izkazu \$22.95, prejšnji izkaz \$186.24, skupaj \$209.19.

SLOVENSKI DELAVSKI CENTER

Grmičevje, ki smo ga posadili lani okrog Slovenskega delavskega centra, se je letos jačko razraslo. Sploh je ves naš kraj mnogo mikavnejši kakor lani. Kajti pred letom smo še sedili v dovalni zemlji — trok za trokom. Potem je treba gnijiti, zalihati in nadomeščati uvenelo rastlinje z novim.

Izredno veliko je nam pomagalo pri izboljšavanju cvetličnih gred štajerski Slovenec Michael Reading. On je upošljen v vrtnaskem podvetju po 12 ur dnevno 7 dni v tednu, vrh tega ima sam zelo prostran vrt, včasih temi si je dobil dovolj časa, da je nekaj dopolnjev delal tudi na vrtu SDC. Lani ravno tako.

Mike je veščak v raznih obrtih. Na primer, on je dober kuhar in pek. A se je končno posvetil svoji sedanji stroki. Med vojno je bil nekaj časa vojni ujetnik v Rusiji, nato se je pridružil jugoslovanskim prostovoljcem in postal kuhar v štabu srbskih oficirjev v Sibiriji. Ko se je po končani vojni vrnil iz Vladivostoka skozi Seattle domov, smo ga v Chicagu pridržali, da je ostal v Združenih državah. Pokojni Jože Zavertnik in Albin Skubic sta največ delala na tem. Njegovo pravimo je Ratovšnik. Ker se je tu kmalu udomačil in uvidel, da Američani s težavo izgovarjajo njegovo ime, si je pri dobitju državljanskih papirjev spremenil priimek v Reading. Tolido, da predstavimo našega glavnega vrtnarja.

Mrs. Kernc iz Oglesbyja, Ill., je pred tedni dala Antonu Udoviču v LaSallu par vrtnic, češ, ko gre v Chicago, oddaj jih v Centru, tam bodo dovolj lepo rasle. In zares so se krasno razbohotile.

Mike Schirer je bil pred nekaj tedni pri nas in dejal, da ima nerabil mal vodomet za ptičje kopeli, ako ga hočemo. Vzeli smo ga in John Sprohar ga je "usadil". Vodo bomo nosili vanj v lončih, ker bi nape-

ljava cevi stala nekaj dolarjev, katerih, žal, zdaj nima. A stvar vendarle vrtu je pristojna v obliki sponzorjev, ki namreč vredni so vred.

John Težak, Luka Groser, Mrs. Groser, Rok Božičnik in Lucas Groser ml. istotko mnogo pomagajo, da se drži prostor v snažnem stanju in je milaven ne le za nas ampak nam tudi v ponos, ker se nihče sedov je more spodletiti obenj, kot so se od kraja, češ,

"Balkanci so se naselili tu in bodo vse zanemarili". Nasprotino, izvršili smo v krizi toliko izboljšajmo v tem poslopu in na trati okrog Slovenskega delavskega centra, se je letos jačko razraslo. Sploh je ves naš kraj mnogo mikavnejši kakor lani. Kajti pred letom smo še sedili v dovalni zemlji — trok za trokom. Potem je treba gnijiti, zalihati in nadomeščati uvenelo rastlinje z novim.

John Težak, Luka Groser, Mrs. Groser, Rok Božičnik in Lucas Groser ml. istotko mnogo pomagajo, da se drži prostor v snažnem stanju in je milaven ne le za nas ampak nam tudi v ponos, ker se nihče sedov je more spodletiti obenj, kot so se od kraja, češ,

"Balkanci so se naselili tu in bodo vse zanemarili". Nasprotino, izvršili smo v krizi toliko izboljšajmo v tem poslopu in na trati okrog Slovenskega delavskega centra, se je letos jačko razraslo. Sploh je ves naš kraj mnogo mikavnejši kakor lani. Kajti pred letom smo še sedili v dovalni zemlji — trok za trokom. Potem je treba gnijiti, zalihati in nadomeščati uvenelo rastlinje z novim.

John Težak, Luka Groser, Mrs. Groser, Rok Božičnik in Lucas Groser ml. istotko mnogo pomagajo, da se drži prostor v snažnem stanju in je milaven ne le za nas ampak nam tudi v ponos, ker se nihče sedov je more spodletiti obenj, kot so se od kraja, češ,

"Balkanci so se naselili tu in bodo vse zanemarili". Nasprotino, izvršili smo v krizi toliko izboljšajmo v tem poslopu in na trati okrog Slovenskega delavskega centra, se je letos jačko razraslo. Sploh je ves naš kraj mnogo mikavnejši kakor lani. Kajti pred letom smo še sedili v dovalni zemlji — trok za trokom. Potem je treba gnijiti, zalihati in nadomeščati uvenelo rastlinje z novim.

John Težak, Luka Groser, Mrs. Groser, Rok Božičnik in Lucas Groser ml. istotko mnogo pomagajo, da se drži prostor v snažnem stanju in je milaven ne le za nas ampak nam tudi v ponos, ker se nihče sedov je more spodletiti obenj, kot so se od kraja, češ,

"Balkanci so se naselili tu in bodo vse zanemarili". Nasprotino, izvršili smo v krizi toliko izboljšajmo v tem poslopu in na trati okrog Slovenskega delavskega centra, se je letos jačko razraslo. Sploh je ves naš kraj mnogo mikavnejši kakor lani. Kajti pred letom smo še sedili v dovalni zemlji — trok za trokom. Potem je treba gnijiti, zalihati in nadomeščati uvenelo rastlinje z novim.

John Težak, Luka Groser, Mrs. Groser, Rok Božičnik in Lucas Groser ml. istotko mnogo pomagajo, da se drži prostor v snažnem stanju in je milaven ne le za nas ampak nam tudi v ponos, ker se nihče sedov je more spodletiti obenj, kot so se od kraja, češ,

"Balkanci so se naselili tu in bodo vse zanemarili". Nasprotino, izvršili smo v krizi toliko izboljšajmo v tem poslopu in na trati okrog Slovenskega delavskega centra, se je letos jačko razraslo. Sploh je ves naš kraj mnogo mikavnejši kakor lani. Kajti pred letom smo še sedili v dovalni zemlji — trok za trokom. Potem je treba gnijiti, zalihati in nadomeščati uvenelo rastlinje z novim.

John Težak, Luka Groser, Mrs. Groser, Rok Božičnik in Lucas Groser ml. istotko mnogo pomagajo, da se drži prostor v snažnem stanju in je milaven ne le za nas ampak nam

• KRITIKUJOČA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE •

KAM DRVIMO?

Chicago, III. — Ne morem se vzdržati, da ne bi komentiral uredniškega članka v zadnji številki Proletarca. Kot lojalni član zvezne v stranke, se stendencami članka nikakor ne morem strinjati, ker ga smatram kvarnega tako našemu poketu kot socialističnemu gibanju na splošno. S tako ideo- logijo se ne čisti ne pojmov, še manj pa kaže pot delavstvu iz političnega kaosa; ustvarja se le malodušnost, še večjo konfuzijo, diskreditira lastno gibanje in odgana simpatičarje od socialističnega gibanja. Kdor misli, da-to gibanje lahko eksistira brez stranke, se preklopi moti.

Ko sem prečital omenjeni uvodnik, sem zaman iskal, kje je priobčen tako zvani inicativni predlog johnstownskega kluba, ali pa vsaj poročilo o njihovem sklepu. Bilo ni ne prvega ne drugega. Članek je bil časovno torej popolnoma zgrešen; poleg tega pa tudi eksekutiva JSZ ni o akciji johnstownskega sodruga še nič razpravljala.

Ce je johnstownska klub začel iniciatirati predlog za odstop zvezne od stranke, ima seveda to pravico; ako pa je le navaden sklep kot izraz njih sentimenta, je pa nekaj druga. Naj bo že prvo ali drugo, se mi vidi, da med johnstownske sodrugi vlada še več "kaosa" kakor ga je med ameriškim sodrugi v Pensylvaniji. Zdi se mi tudi, da ta akcija izvira posredno ali neposredno tudi iz pennsylanske politike, v kateri se je preprostemu razredno zavednemu delavcu, ki hrepeni po hitrib "zmagah", res težko orientirati. Delavska nestrankarska liga s svojo laž-delavsko politiko je že marsikom zmešala pamet in jo bo še več delavcem. Clovek mora biti danes že utrijet socialist z dobro merjo zgodovinske perspektive, da ga ne omajajo vetrovi.

Johnstownska klub je menda storil svoj zaključek, ker ga stalno bombardirajo s pismi in apeli za finančno pomoč iz državne organizacije in pa, ker je gibanje v Pensylvaniji v velikem kaosu. Glede prvega naj rečem to, da kateri socialistični klub noče biti "stalno bombardiran" s pismi in apeli, je to le znamenje, da

DOCELA POKOPANA DINASTIJA

Bivša avstro-ogrška cesarska Zita (Cita) je danes ena izmed najbolj razočaranih žensk



OTTO HABSBURSKI

na svetu. Njen mož je bil zadnji avstro-ogrški cesar, predmet šal vsake sorte. "Ce mož ni bil sposoben za cesarja, moj sin je zares kar ustvarjen za vladarja," pravi Cita. Ime mu je Otto. Hitler pravi, da je zvezda Habsburžanov zatonila za zmerom in Otto je pobegnil iz Avstrije. Enako drugi člani nekaj mogočne habsburške dinastije.

Vprašanje pridruženja J.S.Z. k socialistični stranki končana zadeva

V tej številki sta o vprašaju, navedeno v gornjem naslovu, dva dopisa. Eksekutiva JSZ je sklenila, da kar se nje tiče, ostanemo zvesti socialistični stranki... V sledi tega odpado v bodoče vse polemični dopisi, nanašajoči se na pridružila za ločitev. Razprava o njih se lahko prične, ako potrebno, pred prihodnjim rednim zborom. Ako bi z njo zdaj nadaljevali, bi v vsakem slučaju več škodovala kakor koristila... Stališče eksekutive je navedeno v zapisniku.

še želi — pokoja. Priznam tudi, da je takih klubov v stranki vse preveč. Toda ljudje, ki si žele pokoja, ne bodo širili socialistizma med nami, še manj pa na splošno. Socialistično gibanje je odvisno bolj kot katere drugo gibanje od aktivnosti posameznih sodrugs in seveda klubov itd. Kolikor bomo vanj — v stranko ali zvezzo — vložili svojih kolektivnih energij in sredstev, toliko bomo mogli pokazati. Ne več in ne manj. Socializem ne bo prisel sam od sebe, marveč kot posledica boja in žrtvovanja.

Glede drugega vprašanja je situacija v Pennsylvaniji johnstownskega sodruga mogoče bolj poznanata kot meni. Kot se je sodrugh Zam pred nekaj tednimi izrazil, ima stranka okrog 600 članov v Penni; v tej številki so uključeni tudi naši klub, mislim, okrog sto članov. Vem tudi, da nekateri angleški klub in posamezni sodrugi vrše zelo konstruktivno socialistično delo, posebno v unijah, toda teh klubov in sodruga je premalo. Vem tudi, da so klub vsem "kaosu" in "sanaštvu" nabrali okrog devetisoč podpisov za postavitev socialistične liste pri prihodnjih volitvah. Koliko je pri tem delu sodeloval johnstownska klub, mi ni znano, upam pa, da se ni samo jezik na aktivne sodruge, čeprav so podvrženi kritikam kakor smo vse. Vem tudi, da so "staro gardo" v Pennsylvaniji skušali pridobiati za postavitev skupne liste, toda je bila njihova propozicija odklonjena.

efektivno širil socializem med svojo skupino, v našem slučaju med slovenskim delavstvom v tej deželi, vara le samega sebe; in če je voditelj, vara obenem tudi druge delavce, kar je še večje zlo. Ni potrebno, da je človek posebno "kunsten" socialist, da ne bi sprevidel, da je izolacijski socialist vse prej kot socializem. Sigurno je daleč proč od Marškovih naukov in socialistične ideologije.

Ne mislim, da je socialist le tisti, ki je v stranki. Toda najbolj elementarno dejstvo je, da ne moreti imeti socialističnega gibanja brez stranke, in kdo izmed nje se je vspobil za graditelj? Torej čemu je bilo tisto nepotrebno napadanje na nas, ki smo bili stranki zvesti, dočim so skušali na vso moc ugajati trockistom, o katerih zdaj tudi militant vedo, da so si jo hoteli osvojiti?

Pred nami je vojna nevarnost. Hitlerjeva politika je takda, da bo Nemčija primorana zanetiti klanje, če ne prej vsaj leta 1941, ker do takrat bo trejeti rajh končal z oboroževanjem. Nemčija pod Hitlerjem hoče nadvlado nad svetom, kar jo je hotela kajzerjeva Nemčija. Hitlerjev rajh je bankrotiran, toda vojno lahko vzlze temu izzove. Izognal je z odgovornih mest žide in socialisti v jih prosekatira — a živiljskega standarda ni mogoče izboljšati, pač pa ga je poslabšal.

Vojne slovenskih socialistov niso novost. Imeli smo veliko boja zaradi nje v zadnjem vojnem metežu. Novi se nam bliža. Zed. države bodo vanj spet zapletene — po mojem mnenju na strani istih dežel kot zadnjici, to je, Anglije, Francije in Rusije. Možno je, da bodo Zed. države zahtevale od Rusije koncesije, na primer za politični preobrat, kar jih zahteva Anglija; toda dejstvo je, da so te stiri velesile zdaj skupaj, kakor so skušaj Nemčija, Italija in Japonska. In ako nastopijo Zed. države, Francija in Anglija enotno z Rusijo, bo zasijalo nad svetom lepše solnce. Da li imajo te države med sabo kak dogovor, je kajpada tajnost. Vemo le, da javno v marsičem skupno nastopajo.

Anton Garden.

O problemih JSZ in splošnem položaju

Herminie, Pa. — V Prosveti in v Proletarju sem čital o predlogu johnstownskega kluba za odstop JSZ iz SP. Ker nisem več član JSZ, se ne smaram upravičenim posegati v njene notranje zadeve. Toda kot agitator Proletarca, Majskoga Glasa in Koledarja, pa storim vendarle toliko, da bom mučil in trosil denar, da bom nabral dovolj podpisov na nominacijsko peticijo, se bom poslužil tudi kapitalističnega sodišča, ako me kdo hoče oslepariti do liste in glasovnice.

In sleparstvo so storili esel-pisti (Socialist Labor Party), ki ob vsakih volitvah vstanejo iz svojega sektaškega groba. Pri vloženju svoje liste so namreč prehiteli socialiste in uzurpirali ime socialistične stranke. Ker pa volilni zakon v Pennsylvaniji dovoljuje le eno samo stranko pod imenom "Socialist", "Republican", "Democratic" itd., naša stranka brez sodnijske akcije ne more vložiti svoje liste in priti na glasovnico.

Onim, ki se ogrevajo za "sirjenje socialistizma samo med nami", je to mogoče vseeno, mednarodnemu ali pa celo samo "ameriškemu" socialistu ne more biti.

In končno še nekaj besed o novem evangeliju, namreč o "sirjenju socialistizma med nami". Kdor hrepeni po izolaciji, po pretrganju stikov s socialističnim gibanjem iz zistrom iz stranke in obenem goji iluzije, da bo potem lahko bolj

rokoval, da se bodo moji argumenti uresničili, in uresničujejo se do pičice. Torej ako je vam za ohranitev "Proletarca", in za ohranitev njegovega doma na So. Lawndale Ave., upoštevajte predlog Johnstownskega kluba. Žrtvovali smo preveč, da bi zdaj to dvoje pustili v nemar zaradi zunanjih okolčin.

SFD, pri kateri sem zdaj, ima v svojih vrstah člane, ki so socialisti in gradili zgodovino socialističnega gibanja v tej deželi. Mladina, ki je prihroma k nam vsled krize — koliko jo je še v stranki, in kdo izmed nje se je vspobil za graditelj? Torej čemu je bilo tisto nepotrebno napadanje na nas, ki smo bili stranki zvesti, dočim so skušali na vso moc ugajati trockistom, o katerih zdaj tudi militant vedo, da so si jo hoteli osvojiti?

Pred nami je vojna nevarnost. Hitlerjeva politika je takda, da bo Nemčija primorana zanetiti klanje, če ne prej vsaj leta 1941, ker do takrat bo trejeti rajh končal z oboroževanjem. Nemčija pod Hitlerjem hoče nadvlado nad svetom, kar jo je hotela kajzerjeva Nemčija. Hitlerjev rajh je bankrotiran, toda vojno lahko vzlze temu izzove. Izognal je z odgovornih mest žide in socialisti v jih prosekatira — a živiljskega standarda ni mogoče izboljšati, pač pa ga je poslabšal.

Vojne slovenskih socialistov niso novost. Imeli smo veliko boja zaradi nje v zadnjem vojnem metežu. Novi se nam bliža. Zed. države bodo vanj spet zapletene — po mojem mnenju na strani istih dežel kot zadnjici, to je, Anglije, Francije in Rusije. Možno je, da bodo Zed. države zahtevale od Rusije koncesije, na primer za politični preobrat, kar jih zahteva Anglija; toda dejstvo je, da so te stiri velesile zdaj skupaj, kakor so skušaj Nemčija, Italija in Japonska. In ako nastopijo Zed. države, Francija in Anglija enotno z Rusijo, bo zasijalo nad svetom lepše solnce. Da li imajo te države med sabo kak dogovor, je kajpada tajnost. Vemo le, da javno v marsičem skupno nastopajo.

Kaj naj z ozirom na vojne probleme storiti JSZ? Je presebka, da bi mogla posegati v njene notranje zadeve. Toda kot agitator Proletarca, Majskoga Glasa in Koledarja, pa storim vendarle toliko, da bom mučil in trosil denar, da bom nabral dovolj podpisov na nominacijsko peticijo, se bom poslužil tudi kapitalističnega sodišča, ako me kdo hoče oslepariti do liste in glasovnice.

Kajšča je bodočnost delavskega političnega gibanja v tej deželi? Nihče točno ne ve. Cemu kritizirati governerja Phil. LaFollette zaradi njegove stranke! Saj še ni sklical konvencijo! L. Adamic je Phil. LaFollette v reviji Nation že leta 1935 kako povabilno omenjal. Upton Sinclair se je o LaFollettovih političnih akcijih tudi tako laskavo izrazil. Čital sem odobravajoče komentarje tudi v raznih drugih listih. (S. Zornik, New Leader, glasilo socialistične federacije, v kateri si član, je LaFollettovo "progresivno" inkorporacijo) jako ostro obsodil in delavcevarji, da ji naj ne nasedajo. Jur.)

Cakajmo in imejmo upanje, kajti Zed. države vendar niso kak paglavci, ampak zrela dežela. Kar se tiče komunizma, pa je med Slovenci in Hrvati nič drugega kakor "bavav". — Anton Zornik.

Davki in hrana

Edwin A. Olson, predsednik zavarovalnice Mutual Trust Life, pravi, da stanejo davki povprečnega človeka danes več kot hrana. Huduje se nad politiki, ki razsipajo milijarde in se zadolžujejo, ni pa pomislil, da je to posledica prav tista sistema, katerega on na vso moč zagovarja in brani.

KOMEN TARJI

Na konferenci "Napreja" v Collinwoodu je bilo navzočih 51 oseb. Tako trdi "Naprej", ki ob enem pojasnjuje, da je vsak naročnik ob enem lastniku v upravičen udeležiti se seje in odločevati na nji. Teh 51 oseb je baje prišlo iz štirih ali petih držav. Collinwood sam bi jih lahko postal stoin več. Zanimivo je tudi, da uredniki in upravniki "Napreja" nič ne jedo, nikjer ne spe, in zato nimajo nikakih stroškov, dočim imajo čakaški kar po \$3,00 plače na leto. Br. Pumf. — J. P.

Thomas M. Duncan, tajnik wisconsinskega governerja, je bil obsojen, ker je z avtom ubil človeka. Na sodišču so Duncanu dokazali, da je bil pisan. On je eden izmed najspomembnejših progresivnih politikov v državi. Svoječasno je bil socialist in v ponos socialistični stranki v Milwaukeeju. Možno je, da so mu zadali sodni udarec zaradi njegovega prepričanja. Kajti, če se še spominjate, sta že dva slovenska duhovnika bila v slični nezgodi. Oba sta povožila in ubila človeka. Vpliv cerkve pa je njima koristil toliko, da sta bila oproščena. LaFollette se za svojega tajnika ni potegoval. To bo slab v Wisconsinu za tiste duhovnike in vse druge, ki bodo aretrirani zaradi enakega zločina, kot ga je zavrsil Thomas M. Duncan.

Pod naslovom "bodoče naloge" je 51 naročnikov pittsburghskega tednika kajpada so-glasno sprejelo resolucijo za "demokracijo, mir in svobodo", ki jo je za slične sestanke komunistom priredil tajnik komunistične stranke Earl Browder.

"Protifašisti nimamo in ne bomo imeli kakve posebne organizacije..." Geo., čemu se kregas z resnic? Mar ne več, da prav tak "antifašizem" podpira fašistične akcije? Povej po pravici: "Mi imamo organizacije, ki pa so le zanas, za jazbece jih pa ni. Saj se puste vleči za nos kolikor nam ljubo in drago." Tako bi naj zapisal, pa bi resnica ne bila postavljena na glavo. Zavrsil je zmotil in napisal v isti številki, da se je vrnila "nacionalna konferenca slovenskih komunistov"?

Konferenčniki v Collinwoodu so jugoslovansku poslaniku Fotiu v Washington sporočili, da ni prav, ker se Jugoslavija odvaja demokratičnim državam Franciji, Angliji in Rusiji. "Čudne reči se gode," je rekel včasi Kunde, ki je brodaril okrog Lovštevih in drugod po Sentklairju. — J. P.

"Radnički Glasnik" (bivše glasilo komunistične sekcije, zdaj "glasilo naprednih hrvatskih delavcev") je kupil v Pittsburghu hišo, v katero prešli iz Chicaga svoj urad in tiskarno. V njemu bo stan treh jugoslovenskih "antifašističnih" listov.

"Pridružite se delavski nestrankski ligi!" (Oglas v "R. G.") Kaj je nestrankski stvor? — Vprašuje Radioved.

"Radnički Glasnik" se zgraja na stalničem "Proletarca" v zadnjih primarnih volitvah v Pa. Komentar nepotreben. Spomnite se na stalične "R. G." pred petimi leti, ali magari pred letom, in videlite, kako kobaca vsekrižem v politiki. Delavstvu seveda nič v korist.

Cudno! "Daily Worker" je venomer trdil, da socialistična stranka "razume položaj" (takrat, ko je vrgla ven staro gardo in sprejela trockiste). Zdaj pa je ves komunistični tisk napada, da je trockistična, četudi je trockiste izključila.

"Amerikanski Slovenec" očita slovenskim socialistom in komunistom "razvado" kolektanja. Dejstvo je, da ljudje, ki lastijo "Am. Slovenec", na kolektajo v enem mesecu za vzdrževanje svojih sto duhovnikov, nun, šol, za papeža, misijone itd. več, kot pa slovenski komunisti in socialisti celo leto vzlično temu, da gredo prispevki slednjih delavskemu razredu v prid.

"Am. Slovenec" in njegovim

se prične ob 10. dop. Škofova farma je na zelo lepem kraju prenovljene ceste. Dalje je tik električne železnice. Izstope pri predoru, oziroma postaji št. 43, Barton Line, pa ste na kraju.

Naše konference so važne. S. Garden poroča, da jih tudi v Clevelandu že bolj pogosto. V nedeljo 19. junija bomo moralni razmotriti o marsčem. Mislim, da se ne motim, ako rečem, čimvečkrat se vrže taka zborovanja, boljše je za naše gibanje.

Pri čitanju zapisnika clevelandskih konferencev sem se nekoliko ustavljuj tudi pri omembu glede Proletarca. Oziroma kačor se vzame. Poročila sem čim bolj v bilo mi je jasno, kot vse kamku, ki kdaj agitira za delavske liste. Težave so. Zato se pridružujem onim, ki pravijo, da jih naj skupno delimo s Cankarjevim Glasnikom. Saj sta si Prosvetna matica in Cankarjeva ustanova po svojih namenih in ciljih najbolj sorodni. Oba sta povožila v ubila človeka. Vpliv cerkve pa je njima koristil toliko, da sta bila oproščena. LaFollette se za svojega tajnika ni potegoval. To bo slab v Wisconsinu za tiste duhovnike in vse druge, ki bodo aretrirani zaradi enakega zločina, kot ga je zavrsil Thomas M. Duncan.

Mi se zavedamo — oziroma vsaj jaz se, da Proletarju bodočnost ni naklonjena. Kajti razmere so slabe in naše ljudstvo je vedno vsled sedanja krize še posebno prizadeto.

Razmere so pri nas od muh. Toda vzlično vsespolni brezposelnosti mi ne preostaja niti uro časa, tako sem zaposlen. Za Proletarca moramo agitirati.

IZ ZAPISNIKA SEJE ODBOROV JSZ

DNE 6. MAJA 1938.

Predseduje Joško Oven. — Spevo- in druge igre, katerih nekaj sem že prejel, druge so v prepisu, ali pa zaaranee. Do bodoče sezone bo kajpada treba naš arhiv oskrbeti s kolikor mogoče več dramskimi in drugimi deli.

Za literaturo bom v kratkem pisal v Maribor, ako bo Cankarjeva družba kaj primernega izdala za bodočo jesen.

Poročilo tajnika: Poleg običajnega dela v naših uradih smo podvzeli znova kampanjo v prid španskih lojalistom. Na društva raznih jednot in zvez smo poslali preko tisoč pism in vsaj dvakrat toliko nabirnih pol. Upati je, pri zbiranju podpore za španske bojovnike, na najboljše uspehe. Organiziranje te kampanje nas do danes stane \$42.78, katere je začela JSZ iz svoje blagajne.

Nabранe vsote so sproti izkazane v Proletarju.

V Prosvetnem odboru je zdaj eno mesto definitivno izpraznjeno. V tem odboru je bil Peter Bernik. Na pismo mi je odgovoril telefonično, da se ravna v smislu pravil. Smatra, da on ni več član že od oktobra meseca prošlega leta. Za vrok, da je pustil klub, in kajpada, tudi mesto v prosvetnem odboru, je navajal, da ko je bil še klubov tajnik, da je storil kar največ je mogel za klub in pokret, toda njegovega dela se ni upoštevalo in v mnogih slučajih celo omaščevalo in pa tudi ker ne mara, da bi kdo smatral, da je njegova članska knjižica garancija za njegovo službo pri SNPJ. Pripravljen pa je še pomagati pri prepisu iger in vlog, toda član klubu ne bo biti več. To so v jedru vzroki, ki mi jih je navedel zakaj je pustil klub.

V Prosvetnem odboru sta poleg tajnika zdaj le Louis Beniger in Joseph Drasler, in če ne bo mogoče dobiti koga, ki bi bil pri volji sprejeti izpraznjeno mesto, bo moral zadostovati ta odbor.

Prosvetna matica: Ker je dramska sezona domalega zaključena, ni bilo v Prosvetni matici toliko živahnosti kot običajno. Na razpolago smo bili od zadnje seje z našim arhivom le sledičem organizacijam: Federaciji SNPJ, Rock Springs, Wyo.; dr. št. 3 SSPZ, Depue, Ill.; dr. še. 88 SNPJ, Moon Run, Pa. in klubu št. 1 JSZ, Chicago.

Koncem marca sem s Ivanu Vuku poslal \$75.00 za razne

Uniji. — Aleš govoril o pittsburghskem slovenskem listu in o načinih reklame, ki jo vodijo zanj. Smatra, da je potrebno in prav, da smo o njih poučeni, da se naši ljudi ne bo spet zavajalo. Garden govoril na splošno in izjavlja, da v takih vprašanjih ni za neutralnost, kajti potrebno je, da imamo odrejeno stališče.

Poverjeništvo JRZ: Nadzorni odbor poroča o računih povrjeništva JRZ. Sprejeto na znanje. Dalje tajnik poroča, da je vsled sedanjih gospodarskih razmer in zaradi prisiljske na delavski tisk prišla Ljudska tiskarna v finančno stisko, a njena uprava zagotavlja, da je posojilo JRZ v nji vzlič temu varno.

Nadomestne volitve: — Tajnik Chas. Pogorelec poroča, da se P. Bernik ne smatra več člana zvezne in s tem odpoveduje tudi kot član prosvetnega odboka. Na njegovo mesto izvoljena soglasno Mary Oven.

Delavsko gibanje: — Aleš govoril o homatijah v delavskem gibanju in predlagal, da naj JSZ izda letak o solidarnosti, ki bi pripomogel k skupnemu delu naših, ki smo za enake cilje. — Garden izvaja, da je najvažnejše vprašanje pred nam razvoj unij CIO. — F. Zaitz predlaga, da naj JSZ poslje eksekutivi AFL protest proti njenemu razvojnevalnemu vpodu na unijo premogarjev UMW. Sprejeto.

Konec seje.

SEJA DNE 3. JUNIJA 1938

Nazvoči na seji Frank Aleš, Joško Oven, Frank Zaitz, Anton Garden, Justin Zajc, Vinko Ločniškar, Angela Zaitz, Louis Beniger, Joseph Drasler, Mary Oven, Chas. Pogorelec in Mirko Ciganic. Za predsednika izvoljen Vinko Ločniškar. Zapiski prejšnje seje sprejeti kot predložen.

Pismo johnstownskega kluba

Dcipi. — Prečitano je pismo kluba št. 5 JSZ, Johnstown, Pa., ki se glasi:

Klub še. 5 JSZ je na svoji seji dne 15. maja 1938 skle-

nil predlagati eksekutivi JSZ, da naj podvzame potrebne korake, da postane JSZ samostojna organizacija in vrši socialistično delo samo med našim ljudstvom in vodi agitacijo za Proletarca ter druge naše ustanove. Tako bi koncentrirala svoje moči za delo med našim narodom.

Vzrok temu našemu predlogu je, ker je nam s stranko kačna je posebno še v Pensylvaniji, razdeljena na štiri frakcije, težavo sodelovati.

Ni ena ni imela svoje liste pri primarnih volitvah. Državni volilni odbor je sprejel listo kandidatov, katere mu je predložila s potrebnimi peticijami Soc. Labor Party. Ko so prišli zastopniki soc. stranke s svojo listo zadnjih dan, je bila odklonjena, ker volilni zakon ne dovoljuje dve listi oziroma strank enega imena. Ker se je zdel zastopnikom soc. stranke SLP lista sumljiva, so vložili proti njiju sodniški ugovor, da se jo ovrže. Sodišče je ugovoru deloma ustreglo in dovolilo, da pride stvar na obravnavo. Stranka zdaj apelira na klub in posamezne člane za finančno pomoč, ker računa, da jo bo ta sodniška procedura stala več sto dolarjev. Blagajna pa je prazna. To je en slučaj, s kakršnimi ne moremo soglašati. Ako je v resnici nameravala nominirati svoje kandidate, cemcu čakati do zadnjega dneva? Saj je bilo časa dovolj! Radi teh inščlenih sitnosti je naš klub na omenjeni seji po dolgi razpravi soglasno sprejel predlog, ki ga navajamo v uvodu.

Frank Podboj, tajnik kluba št. 5 JSZ.

Nato prečita tajnik pismi s. Andrew Vidricha in Johnny Raka iz Johnstowna. Prvi pravi, da soglaša z dopisom s. Jos. Snoya, kajti cemcu ne bi rajše agitirali za Proletarca in naš klub, namesto da smo bombardirani s pismi in apeli iz raznih strankih in drugih uradov. Vidrich izraža bojanec, da smo priliko za ohranitev našega pokreta morda že zamudili. "Ako posvetimo naše

Nato prečita tajnik pismi s. Andrew Vidricha in Johnny Raka iz Johnstowna. Prvi pravi, da soglaša z dopisom s. Jos. Snoya, kajti cemcu ne bi rajše agitirali za Proletarca in naš klub, namesto da smo bombardirani s pismi in apeli iz raznih strankih in drugih uradov. Vidrich izraža bojanec, da smo priliko za ohranitev našega pokreta morda že zamudili. "Ako posvetimo naše

Izredne znamke za zadnjo strankino konvencijo je plačalo 207 naših članov in članic, kar smatram za dober rezultat lojalnosti našega članska napram stranki. Skupna vsota za prodane izredne znamke je znašala \$59.25 in bila vsa poslana strankinem.

Za pomoč španskim lojalistom smo od 1. maja, ko so bila poslana pisma društvi, pa do danes nabrali \$334.68, od tega vse je že odposlanega odboru Trade Union Relief for Spain \$150.00, ostala vsota bo poslana v kratkem.

Izpraznите v nadz. odboru slov. sekcije JSZ: V tem odboru je bil do zdaj s. John Hujan. Ker mu vsled njegove nove obrti ni mogoče prihajati na seje in vršiti odborniške dolžnosti, je to mesto odložil. Glasom pravil zavzame njegovo mesto s. Rok Božičnik, ki je za s. Hujanom prejel najvišje število glasov in se ga bo v tem smislu obvestil.

Prosvetna matica: V tem oddelku naših ustanov ni bilo od zadnje seje kakih posebnih aktivnosti. Dramska sezona je končana in s tem tudi zahteva za igre itd. Zdaj posvečamo naše pozornosti večinoma prepisovanju iger in vlog, ki so se zadnje čase obrabil. Edino društvo, ki je od prošle do te seje vprašalo za poslužbo dramskega arhiva, je bilo št. 3 SSPZ, De Pue, Ill.

Razprava o predlogu kluba št. 5 JSZ Anton Garden predlaga, da se pismo kluba št. 5 JSZ položi na mizo (odkloni). Aleš podpira. Zaitz je v prilog predloga, toda ne v taki obliki, ker ni v smislu pravil. Pravila namreč določajo (XII. člen, stran 16), da mora klub predložiti iniciativne predloge najprvo eksekutivi. Ako jih ta odobri, gredo takoj na razpravo in po določenem roku na splošno glasovanje. Ako ne, ima klub predloga v drugih klubih in če dobi dovolj podpor, mora tako

FALCON CORNER

Editor: Mitzi Oven

Outdoor Meeting

The Falcons held outdoor meeting on June 4. The attendance was large but many of our members were absent.

Next week will be our last meeting for the summer. We will resume our meetings again in the fall.

Next week our corner will be extraordinary for each member will contribute something.

All members desiring pictures of the Falcons taken in Clarendon Hills bring 25¢ for the small pictures and 50¢ for the large.

The Dead-March On

Upon this day each year we turn, Our thoughts to France and Pray, That some day soon the world will learn

Man his brother must not slay, Standing thus with heavy heart, We seem to faintly, faintly hear A ghostly army nowhere start; But coming ever near and near.

The roll of muffled drum is heard, The tramp, tramp of tired feet; An Army from another world, Marching, Marching in defeat, They're coming closer ever still, As phantom in the night; Marching, Marching on until The world will do the right.

These men are dead a score of years, And yet there souls live on and on Tis though their loved ones shed no tears

Nor mourning garment never don. Friendship!

Mitzi Oven.

iniciativa iti na splošno glasovanje vseeno. Zato naj eksekutiva sklepja v tem smislu in klubu št. 5 odgovori, da predloga ne odobri, ob enem panjanj apelira, da naj s tem vprašanjem rajejo počaka do prihodnjega zborja, ki se bo vršil enkrat drugo leto.

Garden graja za to razpoloženje (malodružnost) vodilne sodruge, posebno urednika. Ako se bo to nadaljevalo, pride čas, ko bomo kar avtomatično odpadli, ako bo zveza nazadovala. Izjavlja, da imamo v Penni še vedno mnogo dobrih sodrugov, ki delujejo kakor v danih razmerah najbolje morejo. Pravi, da je tudi on za združenje običajnih skupin (militantov in stare garde).

Oven izvaja, da je položaj težaven, kajti delavske sile so razcepjene povsod in na vsem polju, toda s časoma se bo vse razčistilo, kakor se je v raznih prejšnjih medsebojnih bojih.

V. Ločniškar priporoča, da naj se počaka do drugega zborna, ko bo položaj z ozirom na stranko jasnejši in bomo lahko en toliko lagljie razpravljali. F. Zaitz pravi, da malodružnosti ni on kriv. Ako ne bi naši sodruzi delali za pokret, bi se z njim zgodilo isto kot se je s federacijami drugih narodov, ki so tu veliko stevilje zastopani kakor Slovenci. Ne bi imeli glasila in drugih ustavov, če se bi ravnali po vzgledu onih, ki so nas prihajali učiti, kako naj delamo, namesto da bi sami gradili svojo stranko.

Garden pravi, da soglaša s protipredlogom s. Pogorelca, zato svojega umakne. Pogorelec predlog nato sprejet.

Izpopolnitve odbora

Aleš predlaga v smislu tajnikovega poročila, da se na Hujanova mesto pozove R. Božičnika. Sprejet.

Garden poroča o konferenci P. M. in JSZ v Clevelandu, katero je opisal tudi v Proletarju.

Razprava o taktiki

Sproženo je bilo ponovno vprašanje zadnjih primarnih volitev v Penni. Nekateri sodruzi so o politični taktiki CIO in komunistov govorili kritično, drugi obratno. Aleš pravi,

da je prav, ker so njihovi kandidati s Kennedyjem na čelu predpadli. Justin Zajc je načrtno mnenje, da je soc. stranka ne more efektivno poseti v volilni boju, ali naj delavci vsled tega drže roke križem? Tega ne bodo storili, kajti nekje hočajo izraziti svoja mnenja in oddati svoje glasovanje.

Ko je bil dnevnih red eksekutive s tem izbran, je sledila kratka seja upravnega odbora Proletarja.

MILLER'S CAFE

5205 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Fino pivo, vino in žganje. Vsak petek ribja večerja, ob sobotah kočinja, — Fine postrežba.

Dobra godba.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS:

2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily

At 3724 W. 26th Street

Tel. Crawford 2212

At 1858 W. Cermak Rd.

4:30—6:00 p. m. Daily

Tel. Canal 1100

Wednesday and Sunday by appointments only

Residence Tel.: Crawford 8440

If no answer—Call

Austin 5700

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 1475

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

“PROSVETA”

Stane za celo leto \$6.00,

pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva.

Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in

za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave.

Chicago, III.

Tel. Crawford 1382

Cene zmeraj. Postrežba točna.

Pristopajte k

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

PROLETAREC PICNIC

ANNUAL "GET-TOGETHER" OF PROLETAREC'S READERS, SUPPORTERS AND FRIENDS

Arrangements are being made for what we expect to be a "Grand Picnic" well-attended and well-enjoyed by all who attend, Sunday, June 12th at Kegel's Grove, Willow Springs.

It is being sponsored by Branch No. 1, JSF, for the purpose of raising funds for our publication, Proletarec. Our paper is not self-sustaining nor do we receive subsidies from anywhere. For this reason Branch No. 1 and other JSF Branches throughout the country conduct picnics and other money-raising affairs each summer for our publication. In this manner we are able to get by during the summer months, our lean months.

One point on which we want to assure you is that ample transportation arrangements have been made, so you needn't worry about transportation either to the picnic grounds or return.

The first bus will leave from Ivanek's at 22nd and Wood St., at 12 o'clock; and at 12:30 from the Slovene Labor Center, 2301 So. Lawndale Ave. There will also be one stop in Cicero at Cermak Rd. and Austin Blvd., at 1 o'clock.

The second bus will leave from Wood St. and 22nd St. at 2 P. M., from the Slovene Labor Center at 2:45; and from Cermak Rd. and Austin Blvd. at 2:45.

The fare is 25¢ one way.

Kegel's Grove is one of the best picnic spots within a short driving distance from the city. It is big enough to accommodate a large crowd with plenty of parking space, ballina grounds, etc., and with the weather man flooding it all with sunshine, there isn't any place where you can spend a more enjoyable and pleasant afternoon.

Among the out-of-towners will be a busload of our comrades coming from Springfield, Ill., along with Johnny Gorshuk's Orchestra. Also we are looking ahead to seeing a number of our comrades and friends from South Chicago, Cicero and other sections of the city.

Proletarec is your paper, fighting your battles. Through all the years of its existence, it has been championing in the workers battles. It deserves and needs your wholehearted support.

The Wage-Hour Bill

The wage-hour bill has passed the lower house of congress by a vote of 314 to 97. Before passage, it was amended so as to exempt cotton ginning and processors of cotton seed, fresh fish, sea food, perishable fruits and vegetables and milk from the hours limitation for a maximum of 12 weeks per year.

As passed, the bill would apply to industries engaged in interstate commerce and would provide for a minimum wage of 25 cents an hour, to be increased by 5 cents each year until a 40-cent level is reached. It would also set the maximum work week at 44 hours the first year, 42 the next and 40 hours thereafter. It outlaws child labor in interstate industry. Shipments of goods made by children under 16 are prohibited, also shipments of goods made by persons under 18 if the occupation is one designated as hazardous by the children's bureau of the department of labor. It contains no differentials to please southerners.

Last year the senate passed a wage-hour bill providing for a five-man board to administer wages and hours in interstate industry. These two bills may now go to a conference committee of the house and the senate, to have the differences ironed out. After that, the altered bill approved by the conference committee would go back to each house to be voted upon. At the moment some disagreement exists regarding this procedure.

There is some chance that a bill may be passed at this session. On the other hand, the anxiety of members to go back home and fix their political fences may prevent action. The best way to get it passed is for the local constituents to let the members know that one good way to fix their fences would be to pass the bill at this session. Southern senators threaten to talk the bill to death.

The passage of the bill by the lower house is a triumph for the unity of labor on this one question. When the bill seemed to be bottled up in committee, both the AFL and the CIO got busy. The Florida senatorial primary helped to change sentiment in the house. The bill was satisfactory to the AFL. It was not entirely satisfactory to the CIO, but the latter pitched in and did most of the lobbying to get the bill out of committee. This shows what labor can accomplish when it is united.—The New Milwaukee Leader.

The Priest and the Devil

By FEODOR DOSTOEVSKY

"Hello, you little fat father!" the devil said to the priest. "What made you lie so to those poor misled people? What tortures of hell did you depict? Don't you know they are already suffering the tortures of hell in their earthly lives? Don't you know that you and the authorities of the State are my representatives on earth? It is you that make them suffer the pains of hell with which you threaten them. Don't you know this? Well, then, come with me!"

The devil grabbed the priest by the collar, lifted him high in the air, and carried him to a factory, to an iron foundry. He saw the workmen there running and hurrying to and fro, and toiling in the scorching heat. Very soon the thick, heavy air and the heat are too much for the priest. With tears in his eyes, he pleads with the devil: "Let me go! This is hell on earth!"

"Well, then, you see. And you still promise them another hell. You torment them, torture them to death."

"Oh, my dear friend, I must show

BON VOYAGE!

Selling on June 15, editor of Proletarec, Fr. Zaitz, and his wife will spend two months in Europe. Editor Zaitz intends to visit all our European writers and contributors to our publications—Proletarec, The Family Almanac and May Herald. A number of other important matters concerning our Federation and our publications will be investigated by editor Zaitz while on his trip.

In the meantime, the editorial work will be in charge of Ivan Jontez. Ivan is no stranger to the readers of Proletarec. He is a regular contributor to our Almanac, May Herald and the English page of Proletarec. He at one time edited Enakopravost.

We all wish editor Zaitz and his wife a very pleasant voyage, and to Ivan, Welcome! And may your stay with us be a pleasant one.

CONVALESCING

Our sincere wishes for a speedy recovery to the editor of "Searchlight" Donald J. Lotrich, who is recovering from an appendicitis operation.

Don is at the Frances Willard Hospital.

Your English

Healthy, Healthy, Salubrious, Wholesome, Salutary — "Healthy" applies only to living things; "healthful" to that which is conducive to health. Persons are "healthy"; climates are "healthful." "Salubrious" is a bookish synonym for "healthful." "Wholesome" applies to that which is good for one, whether physically or morally. That is "salutary" which promotes welfare, especially moral welfare.

Hurt, Harm — Should not be confused. One may be "hurt" without "harm" being done. When a child is spanked, the punishment undoubtedly "hurts," but few persons would argue that any "harm" is done.

Immigrant, Emigrant — There is no excuse for confusing the two words, but one frequently is used for the other. An "immigrant" is one who or which passes into a new place of residence, especially into a new country to settle there. An "emigrant" is one who quits his own country to settle in another.

mentally when they are already all but dead physically. Come on! I will show you one more hell—one more, the very worst."

He took him to a prison and showed him a dungeon, with its foul air and the many human forms, robbed of all health and energy, lying on the floor, covered with vermin that were devouring their poor, naked, emaciated bodies.

"Take off your silken clothes," said the devil to the priest, "put on your ankles heavy chains such as these poor unfortunates wear; lie down on the cold and filthy floor—and then talk to them about a hell that still awaits them!"

"No, no!" answered the priest, "I cannot think of anything more dreadful than this. I entreat you, let me go away from here!"

"Yes, this is hell. There can be no worse hell than this. Did you not know it? Did you not know that these men and women whom you are frightening with the picture of a hell hereafter—did you not know that they are in hell right here, before they die?"

IDLE MEN, IDLE FACTORIES—WHO GAINS?



Captain of the Men of Death

By Walter Clarke, M. D., Executive Director,
The American Social Hygiene Association

A great physician once called syphilis the "Great Killer, Captain of the Men of Death." Everyone should know enough about this disease to avoid catching it. Anyone who already has it should know how to avoid its disastrous effects. The various City Departments of Health are now engaged in a great fight against syphilis. Every citizen can help by learning the truth and telling others about this killing disease.

Syphilis is believed to have been introduced into Europe at the end of the 15th century. The sailors of Columbus probably brought it back to Spain with them from the West Indies. They passed the disease on to other people and they to others, until it spread over all Europe and Asia. The Europeans who settled in America brought it with them to this country.

Syphilis spreads from a person who has the disease to a person who does not have it. In the spread from one person to another, there must be close contact of the person as in sex intercourse or kissing. Frequently a husband infects his wife and she infects the children. Of course, the wife may be infected first and pass it on to her husband. So it is common to find a whole family infected.

This catching disease is caused by a germ called the "Spirochaeta Palilida" which means "pale spiral-shaped germ," because that is what it looks like under the microscope.

Syphilis germs are able to enter the body through a tiny break in the skin or even to pass through that very thin skin called the mucous membrane, such as covers the lips or mouth. Once inside they quickly multiply and are scattered throughout the body. After a few weeks, a small sore usually appears where the germ entered the body. This is called a chancre. It is full of syphilis germs. Some weeks or months later, a skin rash usually appears and there may be ulcers of the mucous membranes in the mouth. All these swarm with germs. During this time the patient may have headache, fever, pains, and be generally ill. But syphilis is a great deceiver and he may feel well, have no rash or other sign and still be infected.

In any case after a while the rash disappears and the patient may feel well again. But the disease is still inside the body, usually progressing very, very slowly—so slowly that for 10 or 15 years the infected person may notice no ill effect. Meanwhile, the tiny white spirals are gradually damaging the heart, brain, spinal cord, eyes, bones, liver or any part of the body. At last the infected person's health fails, and going to a doctor, he learns that the cause is syphilis. Sometimes it is too late to save sight, mind or life. The victim becomes blind, insane, paralyzed, crippled, ill, and finally dies of syphilis. Most of the deaths caused by syphilis are due to damage of the large blood vessels and heart, or the brain and spinal cord.

It is believed that about 5% of all people have syphilis. It is one of the five most prevalent of infectious diseases. Syphilis is the cause of about 11% of all insanity and disease! In addition, there are about 15% of deaths from "heart trouble" and a

large number of deaths directly or indirectly caused by syphilis of other vital organs. It is really one of the principal causes of death. Syphilis can also be charged with a large part of blindness, some deafness, many deformities and much prolonged invalidism.

During the first 4 or 5 years the disease is most catching. If a person who has a chancre or syphilis rash or ulcers of the mouth has close contact with another person, the germs of syphilis are very likely to spread from the diseased person to the well person.

Fortunately, it is easy to kill the germ of syphilis. The sprochete cannot stand drying or heat or cold so that there is not very much danger from cups, spoons, forks and knives. Ordinary soap and water, and most antiseptics are effective. During the World War the method used to prevent soldiers from being infected after contact with an infectious person, was to order soap and hot water and calomel ointment 33% to be applied immediately. Physicians know how to give this treatment and can prevent infection if the exposed person comes within one hour after contact. The best preventive method known to medical science is to avoid intimate contact with anyone who may possibly have syphilis. It is well known that any prostitute and any promiscuous man may have syphilis and they are, therefore, dangerous.

HEARST MAKES WAR ON UNION NEWSPAPERmen

CHICAGO, ILL.—The story of mass firing on the Chicago Evening American and Herald-Examiner, a ruthless war by William Randolph Hearst against his own employees, which metropolitan newspapers have refused to print, was disclosed this week.

Hearst, who recently launched a campaign to "Humanize War," opened an undeclared war last summer on members of the Chicago Newspaper Guild, composed of working newspapermen and women.

When the Guild sought to open negotiations for better working conditions last summer, the Hearst management began a drive of mass firings at the Chicago plant. More than 330 employees have been fired since last July. Of this number 43 have been discharged since April 20.

Many of the 330 discharged persons were active Guild leaders. The firings have led to the filing of cases against the two Chicago Hearst newspapers with the National Labor Relations Board. In filing the cases they charged the Hearst management with violation of the Wagner Labor Relations Act through intimidation of employees and discrimination against Guild members.

MAN AND DONKEY

Sad but true, the life of man is much worse than that of the donkey who does not reason. The unreasoning donkey needs a certain amount of hay, he has limited speed in motion, he carries a load just so heavy and no more. Man, or the other hand reasons and can be persuaded. He can be persuaded to work beyond the limits of his physical capacity. He can be persuaded to go without food. He can be persuaded to go to war.

Arithmetic

Teacher: "If the landlord lends you twenty dollars, and you pay him back five dollars a month, how much will you owe him after three months?"

Bright Pupil: "Twenty dollars."

Teacher: "You don't understand arithmetic!"

Bright Pupil: "You don't understand our landlord!"

—S.T. F. U. Service.

Hold Everything

Boss—What do you want?

Clerk—May I use your phone?

My wife told me to ask you for a salary increase, but she forgot to tell me how much.

One Way

"What would you do, Goofus, if you were running a circus and the monkeys got out of their cages?"

"I'd get a monkey wrench and tighten them up."

He that revels in a well-chosen library has innumerable dishes, and all of admirable flavor. His taste is rendered so acute as to easily distinguish the neatest shade of difference.—William Godwin.

Just Another Column

By IVAN JONTEZ

Perhaps it looks a bit funny because every time this column appears it has a different heading but I just couldn't help it. I liked "Midnight Reactions" but it could be applied only to a certain kind of writing and it also had a tendency of making an impression that I was using my old bean only at night. And on top of that I was beginning to get too well acquainted with insomnia. So to save myself from sleeplessness, I have decided to drop that title and reserve nights for sleep.

But it seems that my friend, the editor, didn't like my new title, ("That's How It Looks To Me") so he changed it to "It seems to me". Not a bad title, one might say. No, not at all. It sounds all right. But the trouble with it is that a well known American columnist writes under the same heading. And I do not want to make an impression that I wanted to compete with Heywood Broun, who's column I often enjoy, or to bring his wrath upon me! Besides I can still get out of my head a few titles of my own. So here I am with a brand new one and determined to stick to it at least until something better pops up in my head. That is, if the editor lets me have my way.

(The heading, "That's How It Looks To Me," to which our contributor, Ivan Jontez, is referring above was set at the printing, but later lost, and then reset. In the resetting, through an error on the part of the person making forms, the original copy not being available, the heading was set, "It Seems To Me." —Ed.)

Ivan Molek's comments on Louis Adamic's new book, "My America," which appeared in Prosvesna of May 25th, were a rather pleasant surprise to me. So far, everything I've read about this book (in American papers) was praise, praise, and nothing but praise, as if the book is absolutely faultless. And such unlimited praise just isn't so good, not even for the author, as it tends to destroy his sense of self-criticism (if any) and to make him believe that he already has achieved a state of perfection. That's why I believe that even Adamic himself should be glad that at least one man pointed out some of the weak points of his new work. It might do him some good.

I believe Adamic likes to write about Slovences. But the trouble with him is that he never took his time to find out enough about us to enable him to present an accurate picture of us, both, those living between the rivers Soca, Sava, Kolpa and Drava, and Slovene Americans. He seems to be always in such a hurry. He takes a few glances at a thing, listens to a few people, and already he is writing about it! Ebin Kristian, who certainly knows his onions about writing and literature, said this about Adamic:

"I like him. He has something in him, he is a keen observer and a capable writer. But, he is writing too fast, in fact much too fast for his

*

And, "Cheerio!" (although it always gives me a pain in the neck when I hear Boake Carter say it over the waves).

YOUTH'S STORY

In dealing with the problem of youth, we must first lay out before us for consideration a few hard facts which will shed some light upon the unfortunate conditions in which youth finds itself today.

First, there are 3,000,000 U. S. youngsters between 16 and 24 who are unemployed according to the American Youth Commission estimate. Some have been looking as long as seven years for their first full-time job. Medium pay of the youngsters with jobs is about \$12. Four out of five of the young people (including almost half of the married couples) are living with their parents. Nearly all want to get married but the problem is how to get married on \$15 to \$20 a week.

There are any number of dark corners to the youth problem into which light could be shed.

A large part of U. S. youth today is apathetic, discontented, increasingly prone to look to the Federal Government to do its thinking and planning for it.

Time marches on, it waits for no man. Youth does not return. Consider the number of young people who have graduated from schools and grown up during the last six or seven years, unable to find work or make plans for the future, just living at home off their parents and getting